

Sporočilo za javnost

Luxembourg, 12. aprila 2016

Zmanjšanje onesnaženosti s hranili v Baltskem morju: majhen napredek in premalo ambicioznosti, pravijo revizorji EU

Ukrepi EU za zmanjšanje onesnaženosti s hranili v Baltskem morju so imeli sodeč po novem poročilu Evropskega računškega sodišča le omejen učinek. Revizorji so ugotovili, da načrti držav članic niso dovolj ambiciozni in opremljeni z ustreznimi kazalniki. Naložbe v infrastrukturo za odpadno vodo so bile le delno uspešne, kmetijski ukrepi niso sorazmerni z razsežnostjo problema, dodano vrednost strategije EU za regijo Baltskega morja pa je težko oceniti.

Baltsko morje je eno izmed najbolj onesnaženih morij na svetu. Obkroža ga osem držav članic EU (Danska, Estonija, Finska, Nemčija, Latvija, Litva, Poljska in Švedska) in Rusija.

Med letoma 2007 in 2013 je EU prispevala 4,6 milijarde EUR za projekte za zbiranje in čiščenje odpadne vode v petih državah članicah ob Baltskem morju. Sredstva za ukrepe za razvoj podeželja, vključno z varstvom voda, so v vseh osmih državah članicah ob Baltskem morju znašala nadaljnje 9,9 milijarde EUR. Poleg tega je EU med letoma 2001 in 2014 v Rusiji in Belorusiji sofinancirala projekte za izboljšanje kakovosti vode v vrednosti skoraj 50 milijonov EUR.

Revizorji so obiskali tri države članice ob Baltskem morju (Finska, Latvija in Poljska) in opravili anketo v vseh drugih državah članicah ob Baltskem morju. Projekti v Rusiji in Belorusiji, ki so prejeli podporo EU, so bili pregledani na podlagi dokumentov, ki jih hrani Evropska komisija. Pri reviziji je bilo preučeno, ali so ukrepi EU uspešno pripomogli k temu, da so države članice zmanjšale onesnaženost Baltskega morja s hranili. Splošni sklep je bil, da je bil dosežen le omejen napredek.

„Za izboljšanje kakovosti vode v Baltskem morju so potrebni bolj ciljno usmerjeni ukrepi in več sodelovanja z Rusijo,“ je povedal član Evropskega računškega sodišča Ville Itälä, ki je pristojen za poročilo. „Skoraj sto milijonov ljudi si želi čisto Baltsko morje in da bi to dosegle, bi morale zadevne države veliko bolje izkoristiti svoja pooblastila.“

Največji onesnaževalec Baltskega morja je kmetijstvo, pravijo revizorji, glavna problema pa sta nezadostno ukrepanje in slaba ciljna usmerjenost. Poljska je na primer kot območja, ranljiva za nitrate, določila le 5 % svojega ozemlja, kar pomeni, da se intenzivno varstvo voda ne izvaja na dovolj velikem območju. Po drugi strani pa je Finska kot območja, ranljiva za nitrate, določila ozemlje celotne države. To pomeni, da intenzivni ukrepi niso ciljno usmerjeni na območja, kjer so najbolj potrebni. Poleg tega, pravijo revizorji, zahteve kmetijsko-okoljskih shem niso vedno dovolj stroge.

Kljub znatnemu financiranju EU za projekte v zvezi s komunalno odpadno vodo je izvajanje direktive o čiščenju komunalne odpadne vode potekalo z zamudo, Evropska komisija pa zanj ni pravočasno opravila nadaljnega spremljanja. Kljub temu so

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče. Celo poročilo je na voljo na spletišču www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – uradni govorec,

tel.: (+352) 4398 47063, prenosni tel.: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – tiskovni predstavnik,

tel.: (+352) 4398 45410, prenosni tel.: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

bile obremenitve s hranili z urbanih območij zmanjšane.

Zdi se, da so sofinancirani projekti v Rusiji in Belorusiji stroškovno učinkoviti. Vendar pa je izvajanje počasno, projekti pa so premajhni, da bi zadostili dejanskim stopnjam potreb. Obremenitev s hranili iz mesta Kaliningrad je na primer druga največja obremenitev za Sankt Peterburgom, vendar še noben od projektov za storitve za oskrbo z vodo in okoljske storitve, ki so bili leta 2005 odobreni za Kaliningrad, še ni bil dokončan.

Revizorji so izrekli več priporočil za države članice in Evropsko komisijo. Komisija naj:

- zahteva, da države članice določijo ustrezna območja, ranljiva za nitrato,
- hitreje oceni skladnost z direktivo o čiščenju komunalne odpadne vode,
- spodbuja projekte, namenjene zmanjšanju obremenitev s hranili, ki jih v Baltsko morje odvajata Rusija in Belorusija.

Države članice naj:

- usmerijo kmetijsko-okoljske sheme na območja, kjer je njihov vpliv na zmanjšanje obremenitve s hranili največji,
- določijo zahteve akcijskega programa za nitrato na podlagi najnovejših študij,
- čim učinkoviteje načrtujejo in gradijo svojo infrastrukturo za odpadno vodo.

Opombe za urednike

Evtrofikacija je proces, ki nastane, če v vodno telo vstopijo presežki hranil, predvsem dušika in fosforja, večinoma zaradi dejavnosti človeka. Visoke koncentracije hranil povzročajo intenzivno in potencialno strupeno cvetenje alg. Ker Baltsko morje z oceani povezujejo ozki in plitvi kanali, lahko ista voda v njem ostane tudi do 30 let. Zaradi tega se ravni dušika in fosforja lažje nabirajo, kar lahko povzroča zdravstvene težave pri ljudeh, ribah in drugih živalih ter uničuje jezera, reke, vodne zbiralnike, potoke in mokrišča.

Namen okvirne direktive o morski strategiji iz leta 2008 je doseči dobro okoljsko stanje morskih voda EU do leta 2020. Skladno z njo morajo države članice sodelovati znotraj regij in podregij, da bi dosegle njene cilje, pri tem pa na primer uporabljajo, kadar je praktično in primerno, strukture, ki so že sprejete v okviru konvencij o regionalnih morjih.

Za Baltsko morje veljata helsinška konvencija (ki jo upravlja Helsinška komisija (HELCOM)) in njen akcijski načrt za Baltsko morje, ki od držav podpisnic zahteva zmanjšanje obremenitve s hranili, ki jih izpuščajo v Baltsko morje.

Evropski svet je leta 2009 sprejel makroregionalno strategijo (strategijo Evropske unije za regijo Baltskega morja), katere cilj je bil zlasti spodbujanje varstva okolja, vključno z zmanjšanjem obremenitev s hranili, s spodbujanjem okrepljenega sodelovanja med sosedskimi državami in inovativnih rešitev.

Fotografije v visoki ločljivosti so na voljo na našem spletišču in se lahko ponovno uporabijo, če je vir naveden. Evtrofna morska voda. Vir: HELCOM, avtor fotografije: SamuliKorpinen.

Posebno poročilo št. 3/2016 – Boj proti evtrofikaciji v Baltskem morju: potrebni so nadaljnji in uspešnejši ukrepi je na voljo v 23 jezikih EU.